

Vittra huvudkontor
Box 12267
102 26 Stockholm

2009-12-21
1 (11)
Dnr:40-2009:1745

Rektor vid Vittra vid Gerdskén
Lärkvägen 10
441 40 Alingsås

Kvalitetsgranskning av arbetet vid trakasserier och kränkande behandling vid den fristående skolan Vittra vid Gerdskén i Alingsås kommun

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolornas arbete vid trakasserier och kränkande behandling under höstterminen 2009. Granskningen av den fristående skolan Vittra vid Gerdskén i Alingsås kommun ingår i detta projekt.

Övergripande information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/kvalitetsgranskning/).

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar ska bidra till förbättrad måluppfyllelse genom att tydliggöra behov av utveckling inom prioriterade områden, så att skolor, övriga verksamheter och huvudmän ges ökade förutsättningar för att genomföra förbättringar.

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar initieras med utgångspunkt i en nationell risk- och väsentlighetsanalys. Med denna som grund inriktas kvalitetsgranskningen mot områden i behov av förbättring samt mot huvudmän och/eller skolor. Dessa granskas utifrån i förväg fastställda perspektiv och frågeställningar.

De styrdokument som gäller för svenskt utbildningsväsen stadgar nolltolerans mot att barn, elever och studerande utsätts för kränkningar, diskriminering eller trakasserier.

Trots kravet på nolltolerans visar olika undersökningar, samt erfarenheter från den regelbundna tillsynen och från enskilda anmälningsärenden, att det inte är ovanligt att barn och elever blir kränkta och/eller trakasserade i svensk skola.

Skolinspektionen har därför valt att genomföra en kvalitetsgranskning med inriktning mot skolornas arbete vid trakasserier och kränkande behandling. Syftet med granskningen är att bidra till att förhindra förekomsten av trakasserier och kränkande behandling vid de granskade skolorna. Totalt har 50 skolor granskats i landet.

Kravet på skolorna att bedriva ett effektivt förebyggande, förhindrande och åtgärdande arbete understryks och konkretiseras i granskningen. Skolinspektionen avser därmed

bidra till att öka de granskade skolornas kunskap om vilket arbete som krävs för att förebygga och förhindra att kränkningar och trakasserier uppstår.

Granskningens resultat ska spridas till skolor och huvudmän som inte ingår i projektet. Resultaten kan därmed utgöra ett underlag för ett förbättringsarbete i hela landet.

Resultatet av Skolinspektionens kvalitetsgranskning redovisas dels i en övergripande rapport, dels i rapporter med bedömningar för varje granskad skola. Där tar Skolinspektionen ställning till om skolan uppfyller skolförfattningarnas krav och med vilken kvalitet arbetet bedrivs. I de fall behov av åtgärder framkommit ansvarar huvudmannen för att åtgärder vidtas.

Vittra vid Gerdskan har ingått i kvalitetsgranskningen och resultatet redovisas i detta beslut. Underlaget till beslut består av dokument från skolan samt av information som samlats in vid besök på skolan den 3 och 4 november 2009. I skolan genomfördes samtal med ett urval av personal och elever samt med skolledning och elevhälsoteam. Beslutet grundar sig också på annan information som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller annat offentligt material. Huvudmannen och skolchefen vid skolan har beretts möjlighet att ge synpunkter på sakinnehållet som ligger till grund för kvalitetsgranskningens beslut.

Ansvariga för kvalitetsgranskningen i Vittra vid Gerdskan har undervisningsrådet Karin Widlund och utredaren Erika Hansson varit. Vid granskningsbesöket deltog dessutom juristen Claes Börjesson.

Fråge-/granskningsområden

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Idag finns bestämmelserna istället i två lagar, dels i 14 a kap. skollagen, dels i diskrimineringslagen.

14 a kap. skollagen innehåller bestämmelser som har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet. Det är Skolinspektionen som har tillsynen över att 14 a kap. skollagen följs.

Diskrimineringslagen innehåller bl.a. bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering av barn och elever. Med diskriminering avses direkt och indirekt diskriminering, instruktioner att diskriminera samt trakasserier och sexuella trakasserier. Med trakasserier avses ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Med sexuella trakasserier avses ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsynen över att diskrimineringslagen följs.

14 a kap. skollagen och diskrimineringslagen innehåller bestämmelser som ålägger huvudmannen att vidta aktiva åtgärder bl.a. i form av åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling respektive trakasserier samt skyldighet att utreda och vidta åtgärder vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling respektive trakasserier.

Skolinspektionen har med utgångspunkt i 14 a kap. skollagen utifrån forskning, utvärdering och beprövad erfarenhet granskat det arbete som bedrivs i skolorna inom tre frågeområden.

1. Fungerar skolans systematiskt förebyggande arbete för att motverka trakasserier och kränkande behandling av barn och elever?

- *Fungerar skolans rutiner för att upptäcka kränkningar och trakasserier?*

Inom detta frågeområde har skolans arbete med att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och kränkande behandling granskats. En viktig komponent i detta arbete är att utifrån en kartläggning av skolans behov upprätta plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan. Granskningen har också undersökt om skolan arbetar för att vara en social gemenskap. Vidare har det undersökts om skolan har rutiner för att upptäcka trakasserier och kränkande behandling.

2. Har skolan ett normkritiskt förhållningssätt?

Inom frågeområdet har granskats om personal sinsemellan och tillsammans med elever återkommande reflekterar över sitt egna förhållningssätt, värderingar och normer samt den betydelse dessa kan ha för att trakasserier och kränkande behandling kan uppstå.

3. Fungerar skolans rutiner så att trakasserier och kränkande behandling upphör när det blivit känt att ett barn eller elev blivit kränkt och trakasserat?

- *Använder skolan program utifrån forskning och/eller beprövad erfarenhet i sitt arbete mot trakasserier och kränkande behandling?*

Inom frågeområdet har det undersökts om skolan har rutiner för att tillse att trakasserier och kränkande behandling omedelbart upphör då de kommer till personalens kännedom. Vidare har det granskats vilka rutiner skolan har i fall då personal utsätter elever för trakasserier eller kränkande behandling. Om skolan använder sig av program/programkomponenter utifrån forskning och/eller beprövad erfarenhet har undersökts. Skolinspektionen har också undersökt om skolan analyserar orsaker till olika fall av trakasserier och kränkande behandling.

Beskrivning av besökt skola

Vittra vid Gerdsken är en fristående grundskola och ingår i Academediakoncernen. Skolan har funnits sedan år 2002 och hit söker elever ifrån Alingsås, men även ifrån närliggande kommuner. Vid skolan finns barn och elever i åldersperspektivet 3 år t.o.m. 16 år. Enligt Vittras terminologi kallas rektorn för "skolchef" och har till sin hjälp

en regionsansvarig och tillsammans ska de driva skolan framåt. Skolan håller till i en ombyggd fabrikslokal som designats för att passa de pedagogiska idéer som Vittra omfattar. Lokalerna kännetecknas av öppna ytor och glasväggar till de rum som vid behov går att stänga till.

Skolchefen har funnits med sedan skolan startades, först som pedagog och sedan ett par år tillbaka som skolchef.

Skolinspektionens iakttagelser

Årlig plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen¹ ska huvudmannen se till att en årlig plan mot kränkande behandling upprättas. På motsvarande sätt stadgar diskrimineringslagen² att en likabehandlingsplan ska upprättas varje år. Det finns inget som hindrar att verksamheten respektive skolan för samman den årliga planen mot kränkande behandling med likabehandlingsplanen till ett dokument. Den årliga planen mot kränkande behandling ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Enligt Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling³ bör planen bland annat innehålla de slutsatser som kan dras av kartläggningarna om situationen i verksamheten, konkreta mål för och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt en ansvarsfördelning för detta. Vidare anges att planen bör innehålla tydliga rutiner för akuta och uppföljande åtgärder avseende inträffade kränkningar och hur dessa ska dokumenteras. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling⁴ ska planerna upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Vid Vittra vid Gerdskan finns en likabehandlingsplan som är daterad 2007. Denna plan har tillägget "Hjälpreda förhållningssätt" och gäller för samtliga skolor inom koncernen. Planen innehåller en uppräkningsgrunderna, dessa är dock inte beaktade på det sätt som den nya lagstiftningen kräver. Till denna plan skriver varje skola sin egen plan mot kränkande behandling och planen som gäller för Vittra vid Gerdskan reviderades 2009. Vid intervjuer med skolchef, pedagoger och elever framkommer att kartläggning av verksamhetens behov sker naturligt, utifrån de sätt elever

¹ 14 a kap. 8 § skollagen (1985:1100)

² 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567)

³ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLF5 2009:38)

⁴ 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

och pedagoger arbetar tillsammans. Detta genom att incidenter och samtal om och med elever sker så fort någonting händer. Kartläggningarna finns dock inte med i planen mot kränkande behandling.

Dessa kartläggningar finns inte presenterade i planen mot kränkande behandling och kan därför inte informera externa läsare om hur skolan arbetar utifrån en aktuell kartläggning.

Planen anger vilka åtgärder som ska genomföras under läsåret 2009/2010 och det finns en tydlig struktur för när olika aktiviteter ska äga rum och vem/vilka som är ansvariga för att så sker.

I planen finns rutiner för vilka kontakter som personalen ska ta vid akuta åtgärder, där elever utsätts för trakasserier och kränkande behandling. Däremot saknas en beskrivning av hur uppföljning och dokumentation av vidtagen åtgärd ska ske och vem som är ansvarig att detta görs. Perspektivet då vuxna kränker elever är inte berört i planen.

Pedagogerna känner till att det finns en likabehandlingsplan vid skolan och menar att den är ett levande dokument i vardagsarbetet. De flesta elever känner till planen men de har inte medverkat i dess framtagande.

Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan inte upprättas varje år bland annat eftersom den inte bygger på en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Den plan som finns uppfyller inte, enligt Skolinspektionens bedömning, de krav som ställs i skollagen på en årlig plan mot kränkande behandling. Planen upprättas inte under medverkan av barn och elever. Perspektivet då vuxna kränker elever är inte berört i planen.

Förebyggande och förhindrande arbete

Enligt skollagen⁵ ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare ska huvudmannen, enligt skollagen⁶, se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Enligt läroplanen⁷ ska alla som arbetar i skolan medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen.

Vid Vittra vid Gerdskan är alla barn och elever indelade i tre åldersgrupper, miniorer, juniorer och seniorer. Alla pedagoger arbetar utifrån SET (social emotionell träning) vilket syftar till att genom ett strukturerat och kontinuerligt arbete utveckla elevernas sociala och emotionella förmågor. Samtliga grupper arbetar utifrån fem grundbegrepp,

⁵ 14 a kap. 6 § skollagen (1985:1100), jämför 3 kap. 14 § diskrimineringslagen (2008:567)

⁶ 14 a kap. 7 § skollagen (1985:1100), jämför 3 kap. 15 § diskrimineringslagen (2008:567)

⁷ Avsnitt 2.1 förordning (SKOLFS 1994:1) om läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94)

självkännedom, att hantera sina känslor, empati, motivation och social kompetens. Utifrån elevernas ålder och mognad förändras innehållet, men rubrikerna är desamma. Samtliga elever har SET-lektioner varje vecka och det finns en speciell pedagog som ansvarar för att alla elever nås av samma värdegrundsarbete och att det normkritiska förhållningssättet vid skolan ska vara tydligt för alla.

Verksamhetsbesök och intervjuer visar att varje dag börjar med en gemensam samling i de grupper eleverna tillhör och varje dag slutar med en samling i densamma. Vid dessa tillfällen går pedagogen och dennes ansvarselever igenom hur dagen ser ut och utvärderar hur dagen har varit. Eleverna berättar att det är vanligt att någon tar upp en händelse eller ett problem inför gruppen och att de tillsammans med pedagogen löser det som eleven upplever som problematiskt.

En av hörnstenarna i Vittras pedagogik är att pedagogerna vistas bland eleverna i stort sett hela skoldagen. Detta gör att pedagogerna tidigt uppmärksammar om något händer eller om en elev är orolig eller verkar må dåligt. Eleverna beskriver det som att "de ser ju allting" och de uttrycker en samfällid bild av att om något händer så vet deras pedagoger det i stort sett med en gång. Inspektörerna ser vid ett flertal tillfällen hur pedagoger och elever samtalar om något som just har hänt. Detta görs öppet och när en överenskommelse gjorts återvänder de till lektionssalen.

Intervjuer med elever och pedagoger visar att de allra flesta är öppna för och nyfikna på den mångfald som finns i samhället, men som inte är representerad vid skolan. De menar att de under SET-passen diskuterar både det som händer vid skolan och det som skulle kunna hända och att de tror sig ha ett öppet och tillåtande sinne. Skolan har ett tydligt gemensamt normkritiskt förhållningssätt som samtliga pedagoger anammat och arbetar utifrån och de menar att om något annat skulle visa sig skulle detta tas upp till diskussion direkt. Skolchefen är mycket ute i verksamheten och känner väl till hur de olika pedagogerna arbetar och vilka eventuella elevproblem som är under diskussion.

Samtal med pedagoger och elever visar att kontakten med föräldrarna är tät. Föräldrarna är en viktig del i Vittras pedagogik och dessa meddelas så fort något hänt och detta kan vara av både positiv och negativ karaktär. Samtliga elever har en "Vittrabok", som bland annat är en kontaktbok mellan pedagoger, elever och föräldrar. Här kan både kunskapsresultat och elevens sociala relationer kan tas upp och kommenteras. Eleverna vid skolan är mycket nöjda med hur pedagogerna hanterar situationer som uppkommer och att det förebyggande arbetet leder till att få saker hinner bli problem. Skolan tar oftast tag i det direkt när de uppstår och detta ger eleverna en trygghet i vardagen.

Enligt Brottsförebyggande rådets rapport "Effekter av anti-mobbningsprogram – vad säger forskningen"⁸ anges att internationell forskning visar att det är viktigt med en så kallad "whole school approach" för att lyckas minska mobbning. Hela skolan bör vara delaktig, såväl skolledning som lärare och övrig skolpersonal, och ha en gemensam

⁸ Alvant, Per (2009) *Effekter av anti-mobbningsprogram – vad säger forskningen?* Brottsförebyggande rådet

uppfattning om hur man ska agera. Flera studier visar också att samarbete, engagemang och dialog mellan skolledning, lärare, föräldrar och elever har en avgörande betydelse. Den årliga planen för att förebygga och förhindra kränkande behandling ska vara ett aktivt redskap i skolans arbete och därmed underlätta för skolorna att leva upp till lagstiftarens krav på att huvudmannen ska se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Skolinspektionen menar att det görs ett föredömligt arbete för att förhindra och förebygga trakasserier och kränkande behandling vid skolan, men att detta arbete inte syns fullt ut i skolans plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att det förebyggande värdegrundsarbetet som görs vid Vittra vid Gerdskan ska beskrivas i planen mot kränkande behandling

Arbetet för att upptäcka trakasserier och kränkande behandling.

För att kunna åtgärda trakasserier och kränkningar då de uppstår måste skolan ha rutiner för att försäkra sig om att de upptäcks. Enligt Allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling⁹ bör personalen ha god uppsikt över alla utrymmen och platser.

Då Vittra vid Gerdskan har rutiner och systematik i arbetet med värdegrunden, se ovan, har pedagoger och skolledning god kännedom om var och när eventuella trakasserier och kränkande behandling kan ske. Skolans öppna ytor och glasväggar underlättar arbetet med att upptäcka trakasserier, så man har god uppsikt över lokalerna. Rastvakter finns för de yngre eleverna som är utomhus på rasterna och inne i skolan finns alltid pedagoger tillsammans med eleverna även när det är rast. De yngre eleverna vid skolan, de så kallade juniorerna, berättar dock att tamburerna och toaletterna är ställen på skolan där de upplever att de kan utsättas för kränkande behandling. Samtliga elever har sina kläder och skor i fack tillgängliga för alla. Det händer relativt ofta att de yngre eleverna får leta efter kläder och skor som, enligt dem, de äldre eleverna slängt i väg eller gömt. Några elever har också fått sina kläder stulna. Toaletterna kan låsas upp utifrån och det skapar en otrygghet för att gå på toaletten under rasterna. Enligt de äldre eleverna finns det inga utrymmen eller ställen vid skolan där de inte känner sig trygga, detta visar också enkäter gjorda vid skolan.

Samtliga elever inspektörerna talat med uppger att de har någon vuxen som de vänder sig till om något händer eller om de behöver prata om något, både av privat karaktär och om skolan. De känner fullt förtroende för sina pedagoger.

Skolinspektionen finner att skolans plan mot kränkande behandling inte beskriver det arbete som bedrivs för att upptäcka trakasserier och kränkande behandling, men att arbetet i vardagen och kunskapen hos pedagogerna om detta är mycket god. Planen innehåller inte heller uppgifter om hur gången är om vuxen kränker elev. Enligt skol-

⁹ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

chefen har detta aldrig hänt, men Skolinspektionen menar att skolan genom att inte beröra ämnet i planen mot kränkande behandling försvårar upptäckten av den typen av kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete för att upptäcka trakasserier och kränkande behandling är av god kvalitet. Skolans plan mot kränkande behandling upprättas varje år och bygga på en aktuell kartläggning. Vidare bedömer Skolinspektionen att planen måste innehålla en beskrivning av hur skolan arbetar om en elev utsätts för trakasserier eller kränkande behandling av en vuxen person vid skolan.

Åtgärdande arbete

Enligt skollagen¹⁰ är huvudmannen skyldig att utreda omständigheter och i förekommande fall vidta åtgärder om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Enligt Allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling¹¹ bör det finnas rutiner för hur akuta situationer ska hanteras och lösas när barn eller elever har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling.

Vid samtal med elever framkommer att det är olika hur pedagogerna vid skolan hanterar konflikter som uppstår. De är dock eniga om att alla tar tag i situationer som uppstår, men att en del är bättre än andra på att nå resultat i arbetet mot trakasserier och kränkande behandling.

Under de samtal inspektörerna hade med elever i olika årskurser beskriver de att det finns olösta konflikter i juniorernas grupp och eleverna som går här upplever att det påverkar deras vardag. Det finns grupperingar bland eleverna där osäkerhet skapas. Exempel på detta är genom att man pratar bakom ryggen på varandra och utsätter varandra för trakasserier och kränkande behandling på fritiden, då via sms och internet. Både skolchefen och pedagogerna känner till de här konflikterna och menar att de arbetar på att lösa dem och att arbetet pågår på flera plan.

Skolinspektionen bedömer att Vittra vid Gerdskan behöver fortsätta arbeta så att de rutiner som finns för det åtgärdande arbetet utvecklas och blir tydliga för alla i skolans plan mot kränkande behandling.

Analys av arbetet

Intervjuer med skolchefen och personal vid skolan visar att det finns tydliga och gemensamma rutiner för hur värdegrundsarbetet ska bedrivas. Pedagogerna arbetar på ett likvärdigt sätt både förebyggande och åtgärdande med eleverna för att motverka att kränkande behandling och trakasserier ska uppstå. Om något ändå händer så ska detta avhjälpas snabbt. Vid Vittra vid Gerdskan dokumenteras incidenter av de enskilda

¹⁰ 14 a kap. 10 § skollagen (1985:1100), jämför 2 kap. 7 § diskrimineringslagen (2008:567)

¹¹ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

lärarna och om ärendet går vidare, av Elevhälsoteamet. Dokumentationen kan dock se olika ut, inspektörerna har sett exempel på dokumentation via mail, handskrivna noter- ingar och ett dokument kallat "samtalslogg". Intervjuer med skolchef och pedagog visar att dokumentationen inte alltid utvärderas och analyseras så att resultatet blir en del av skolans systematiska arbete mot trakasserier och kränkande behandling.

Enligt Allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, tra- kasserier och kränkande behandling¹² bör de vidtagna åtgärderna följas upp och utvär- deras. Utredningen, åtgärderna och uppföljningen av dessa bör dokumenteras.

Forskning visar att trakasserier och kränkande behandling inte är enhetliga fenomen med en generell förklaring utan att olika faktorer sannolikt samspelar och förstärker varandra.¹³ Varje fall av trakasserier och kränkande behandling måste därför analyseras för att skolan ska kunna sätta in och samordna lämpliga insatser. Den erfarenhet och kunskap det inträffade, och hanteringen av det, kan ge blir en del av den samlade lär- dom skolan har med sig då insatser ska vidtas vid eventuella kommande incidenter. För Vittra vid Gerdsken skulle sådana analyser vara ett inslag i arbetet med att upprät- ta en årlig plan mot kränkande behandling. Då denna plan kommer att vila dels på författningarna, dels på skolans samlade erfarenhet och kartläggning finns förutsätt- ningar för den att vara ett än mer aktivt redskap i skolans arbete.

Skolinspektionen bedömer att den dokumentation som sker vid fall av trakasserier och kränkande behandling som uppstått i skolan i högre grad behöver analyseras.

Skolinspektionens slutsatser och beslut

Fungerar skolans systematiskt förebyggande arbete för att motverka trakasserier och kränkande behandling av barn och elever?

Samtliga grupper vid Vittra vid Gerdsken har regelbundna lektioner utifrån SET. Skol- inspektionen kan konstatera att tiden används på ett likartat sätt av samtliga pedagoger och att eleverna får del av samma värdegrund. De regelbundna samlingarna då skol- dagen inleds och avslutas tillsammans samt att pedagogerna vistas tillsammans med eleverna under hela dagen innebär att många samtal kan ske och situationer tas i sin linda. Pedagogerna har vetskap om hur eleverna mår och vad som händer i grupperna. Eleverna berättar för sina pedagoger om det som inträffar och känner trygghet i att pedagogerna kan hantera de situationer som uppstår.

Har skolan ett normkritiskt förhållningssätt?

Samtal med pedagoger och skolchef visar att arbetet med ett normkritiskt förhållnings- sätt är prioriterat och att alla anställda inom koncernen förväntas dela de värderingar

¹² Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLF5 2009:38)

¹³ Granström, Kjell "Olika förklaringar till mobbning" i Thors, Christina (red.) *Utstött – en bok om mobbning* (2007) Lärarförbundet

som präglar den pedagogiska grundtanken. Pedagogerna menar att förutsättningen för att kunna arbeta i öppna lokaler och att vistas hela dagarna tillsammans är att de är ärliga mot varandra och kan diskutera det som händer utifrån den gemensamma värdegrunden

Fungerar skolan rutiner så att trakasserier och kränkande behandling upphör när det blivit känt att ett barn eller elev blivit kränkt och trakasserat?

Det finns rutiner för hur pedagogerna ska handla vid trakasserier och kränkande behandling. Dessa rutiner följs av alla men enligt eleverna med olika mycket kraft och uppföljning. Om en pedagog vid skolan upptäcker akuta fall av kränkande behandling och trakasserier agerar pedagogen alltid så att handlingarna upphör för stunden, där- emot är det inte alla pedagoger som fortsätter arbetet över tid för att försäkra sig om att kränkande behandling och trakasserier verkligen har upphört på sikt och att alla inblandade har fått säga sitt. Då dokumentation av tidigare incidenter inte alltid finns, kan erfarenheter av dessa inte tas till vara.

Skolinspektionen har i sin kvalitetsgranskning identifierat ett flertal områden som huvudmannen måste åtgärda eller behöver förbättra för att förhindra att kränkningar och trakasserier uppstår. Nedanstående punkter visar vilka områden som måste åtgärdas respektive områden där förbättringsåtgärder behövs.

Områden som måste åtgärdas

- Skolinspektionen bedömer att Vittra vid Gerdskens plan mot kränkande behandling inte uppfyller de krav som ställs i skollagen på en årlig plan mot kränkande behandling.
- Skolinspektionen konstaterar att barn och elever inte medverkar vid upprättande av planen mot kränkande behandling vilket måste åtgärdas.

Områden som behöver förbättras

- Skolinspektionen bedömer att de fall av kränkande behandling och trakasserier som uppstått i skolan i högre grad behöver dokumenteras och analyseras.

Uppföljning m.m.

Huvudmannen Vittra ska senast inom fyra månader från dagen för beslutet, dvs. senast den 21 april 2010 till Skolinspektionen, avdelningen i Göteborg¹⁴, redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av beslutet.

På Skolinspektionens vägnar

Carina Abréu
Avdelningschef

Karin Widlund
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsrådet Elisabeth Fogelberg, enhetschefen Hans Larson samt utredaren Erika Hansson deltagit.

¹⁴ Skolinspektionen, Kungsgatan 20, 411 19 Göteborg